

2. GAIA: NUTRIENTEN METABOLISMO INTEGRATUA

Edurne Simon eta Jonatan Miranda

- Nutrienteen ingestioa, digestioa eta xurgapena
  - Ahoa
  - Urdaila
  - Heste meharra
  - Heste lodia

- Nutrienteen eta haien metabolitoen garraioa, metaketa, metabolismoa eta iraizketa
  - Nutrienteen garraioa
  - Nutrienteen metaketa
  - Nutrienteen metabolismoa
  - Nutrienteen edo haien metabolitoen iraizketa

AURKIBIDEA

Nutrieenten ingestioa, liseriketa eta xurgapena

- Liseri-aparatuaren betebeharra elikagaien liseriketan datza → gorputzak behar dituen mantenugaiak lortzeko
  - Bi muturrak irekita dituen hodia da
  - Elikagaiek disoluzio prozesuak eta zatikapen kimikoa jasan
  - Elikagaiak nutriente bihurtu ⇒ erraz xurgatzeko

Ahoa

- Ahoratzea borondatezko ekintza da
  - Gosea: elikagaiak hartzeko berezko nahia. $\neq$ asetasun-sentsazioa
  - Jangura: elikagai konkretu bat hartzeko nahi zehatza
- Garunak bi sentsazioak kontrolatzen ditu
  - Zentru hipotalamikoek gosea kontrolatu
  - Zentru kortikalek jangura erregulatzen dute (sentimenak)
    - Bestelako erregulatzailerak :
      - Gluzemia
      - Odoleko aminoazidoen kontzentrazioak
      - Kanpoko tenperatura

Ahoa

- Murtxikatzea borondatezko ekintza da,
- Listua $\Rightarrow$ ekintza automatikoa
  - Elikagaiak hezetu eta bigundu
  - Elikagai batzuen digestioa hasi: ptialina edo α -amilasa
- Irenstea, hasieran borondatezkoa,
eta gero automatikoa

URDAILA

- Zati guztiz zabala eta mugikorra da
- Bi itxidura
- Urdail-paretaren guruinak

URIN GASTRIKOA

Urdaileko pH=1 (HCl) → muki-geruza

URDAILA

- Urdaileko jariakin entzimatikoak
  - Pepsina: proteinak hidrolizatu
  - Renina: entzima proteolitikoa esne-kaseinarako
  - Lipasa gastrikoa: esne gantza hidrolizatu
  - Faktore intrintsekoa: B12 eta hemo burdinaren xurgapena
- Elikadura boloa, urdailetik $\Rightarrow$ heste meherrera

Heste meharra

□ Are edo pankreaseko urina

□ Ura + elektrolitoak $\Rightarrow$ urdaileko pHa neutralizateko

□ Ura + digestio entzimak

■ α amilasa, polisakaridoak hidrolizatzen ditu.

■ Proteasak: proteinak hidrolizatzekeo

endopeptidasak {
■ Tripsina
■ Quimiotripsina

exopeptidasak {
■ Karboxipeptidasa
■ Aminopeptidasa

Heste meharra

- Lipasak: Tg hidrolizatzeko
- Fosfolipasak: foslipidoak hidrolizatzeko
- Kosleterolasak: kolesterol esterrak hidrolizatzeko
- Nukleopeptidasak: azido nukleikoak hidrolizatzeko
  - Erribonukleasak eta Desoxirribonukleasak

□ Behazuna

- Ura + elektrolitoak + behazun gatzak + kolesterola
- Funtzioa: lipidoen emultsioa

Heste meharra

- Heste meharreko jariaketa
  - Disakaridasak: gluzidoen hidrolisia amaitzen dute
  - Di eta tripeptidasak: peptidoak Aa bihurtzen dituzte
  - Monolipasa: monoglizeridoak hidrolizatzen

Heste meharra

Egitura	Azaleraren gehikuntza	Azalera (m ²)
Heste-Meharra 	1	0,33
Tolesak 	3	1
Biloak 	30	10
Mikrobiloak 	600	200

Irudia. Heste meharreko azaleraren gehikuntza

□ Ezaugarriak:

- Oso odol-zirkulazio ugaria du
- Mugimendu asko du: nutrienteak edo kiloak heste-paretara hurbildu
- Xurgapen-mekanismo bat baino gehiago ditu

Heste lodia

- Koloneko mukosa $\approx$ heste meharrekoa baina: mikrobilorik ez eta linfozito asko ditu
- Kolonean ura eta gatz mineralak birxurgatu
- Koloneko mikrobiota zenbait elikagaien degradazioan parte hartu eta hainbat bitamina eratu
- Xurgapen mekanismo ezberdinak: osmosia, barreiadura sinplea, barreiadura erraztua, ...
- Hondakin guztiak kanporatzeko 30-80 ordu

Nutrieenten garraioa

- Odola $\Rightarrow$ nutriente hidrosolugarriak
  - Monosakaridoak
  - Aminoazidoak
  - Bitamina gehienak
  - Mineralak
  - Ura

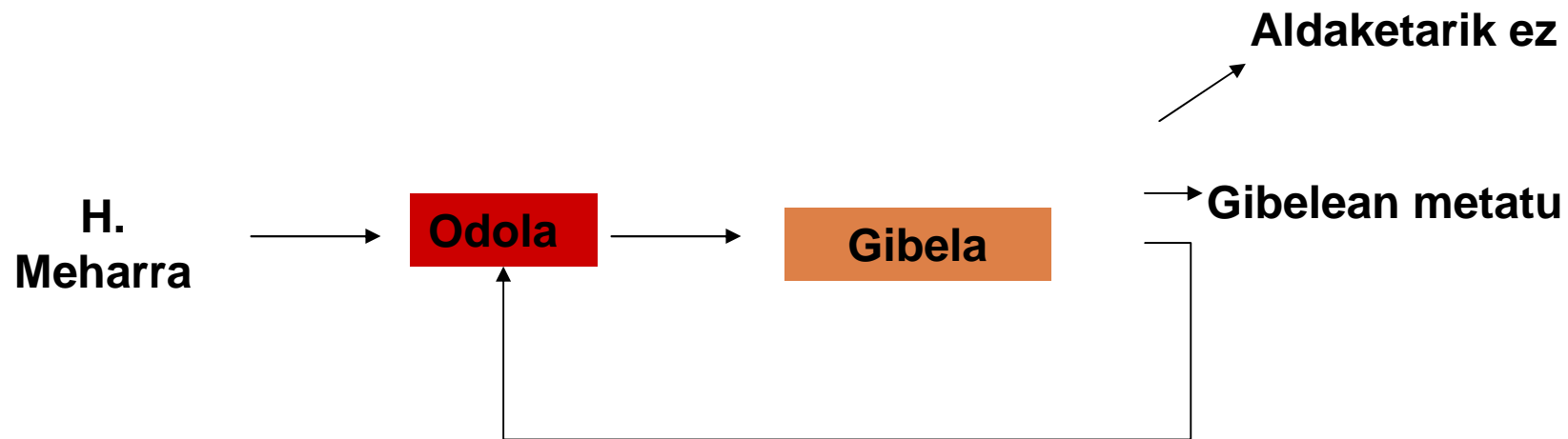
Garraiatzekoak bi eratan

- Modu askean: plasman disolbaturik
- Proteinei lotuta
  - Proteina zehatzak
  - Proteina ez zehatzak: albumina

Nutrieenten garraioa

□ Linfa: nutriente liposolugarriak

- Gantzak, triglizeridoak eta kolesterola $\Rightarrow$ kilomikronen barnean
- Bitamina liposolugarriak (A, D, E eta K)

Gibelean

- Glukogenoa: KH erreserba bakarra
- Zenbait bitamina (A, D3, K eta B12)
- Gantza meta daiteke
- Gutxitan, proteinak meta daitezke

Gantz ehuna

- Gantz gehiena gantz ehunean metatzen da TG eran
- Mugarik gabeko pilaketa
- Gehiegizko rnergia guztia (erretzen ez dena), gantz ehunean metatzen da

Gihar-ehuna eta hezurrak

- Glukogenoa muskuluetan metatzen da
- Proteinak metatu ahal dira muskuluetan
- Hezurretan mineralak (Ca, P, Mg, ...) metatuko dira (iodoa izan ezik)

Nutrienteen metabolismoa

- Anabolismoa izaki bizidunen osagaiak eratzeko zuzendurik dauden erreakzio erreduzitzaileen multzoa da. Erreakzio hauek gertatu ahal izateko, energia behar da
- Katabolismoa anabolismoan eta bizitzan zehar gertatzen diren ezinbesteko prozesuetan behar diren unitateak, energia eta indar erreduzitzaileak lortzea helburu duten erreakzioen multzoa da

Nutrienteen metabolismoa

- Zeluletako prozesu nutritiboak
  - Barreiadura
    - Barreiadura sinplea
    - Barreiadura erraztua

  - Garraioa aktiboa
    - 1.mailako garraio aktiboa
    - 2.mailako garraio aktiboa

  - Endozitosia

Nutriente edo haien metabolitoen irazketa

- Gorozkiak: honen bitartez xurgatuak izan ez diren nutrienak kanporatzen dira
- Gernua: hidrosolugarriak eta tamaina txikiko substantziak kanporatzen dira
- Birrikak: nutriente edo metabolito gaseosoak
- Bestelakoak:
  - Azala
  - Esnea
  - Listua